

Hazırlayanlar:

Avukat Eda Karakış

Avukat Seda Arslan

GİRİŞ: Engellilik konusu günümüzde bir insan hakları meselesi olarak kabul edilmektedir.

Engellilerin hakları ,insan hakları hukukunun ayrılmaz bir parçasıdır.Engellilerin toplumsal yaşamın tüm alanlarına ayrımcılığa uğramaksızın ve diğer bireylerle eşit katılımının sağlanması amaçlanmaktadır.

Artık engelliler kendileri hakkında başkaları

tarafından karar verilen koruma ve yardıma muhtaç bireyler olarak görülmek yerine kendi yaşamları üzerinde yetki ve karar sahibi hak öznesi özerk bireyler olarak kabuledilmektedir.

Engellilerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmek ile insanlık onurlarına saygıyı güçlendirmek amacını taşıyan EHİS (ENGELLİLERİN HAKLARINA DAİR SÖZLEŞME) ‘in Birleşmiş Milletler tarafından 2006 yılında kabul edilmiş.30 Mart 2007 tarihinde imzaya açılan EHİS ülkemiz tarafından da aynı tarihinde imzalanmış ve onay süreci tamamlanarak 2009 yılında sözleşmeye taraf olmuştur.

EHİS engelli bireylerin insan haklarının korunmasını, teşvik edilmesini ve geliştirilmesini sağlamak üzere devletlerin yükümlülüklerini açıklığa kavuşturmuştur. Sözleşme, yeni haklar ortaya koymamakla birlikte mevcut insan hakları sözleşmelerini engelliler açısından tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Bir başka ifadeyle EHİS devletlerin engelliler açısından kendi sorumluluklarını kavrayabilmelerini sağlamak üzere insan haklarını yeniden tarif etmektedir.

EĞİTİM HAKKI: Engelli bireylerin eşitlik temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın, kişilik, yetenek, yaratıcılık, zihinsel ve fiziksel beceri potansiyellerinin en üst derecede gelişiminin sağlandığı, ihtiyaç duyulan özel tedbirlerin alındığı, bütünleştirici ve hayat boyu öğrenim imkanı sağlayan bir yapıda oluşturulmuş eğitimden yararlanma hakkıdır.

SAĞLIK HAKKI:Engelli bireylerin engelliğe dayalı ayrımcılığa uğramaksızın ulaşılabiliren yüksek sağlık standardından yararlanması olarak tanımlanır.Engellilerin sağlıkla ilgili olarak rehabilastasyon da dahil olmak üzere,cinsiyete duyarlı sağlık hizmetlerine erişimini mümkün kılmaktır.

CALIŞMA ve İSTİHDAM HAKKI: Taraf devletler engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu kabul eder.Bu hak engellilerin ,açık, bütünleştirici ve erişilebilir bir iş piyasası ve çalışma ortamında serbestçe seçtikleri bir işe hayatlarını kazanmaları fırsatını da içerir.Çalışırken engelli olanlarda dahil olmak üzere tüm engellilerin çalışma hakkının yaşama geçmesini için uygun tedbirleri alarak güvence altına alır.

- Fırsat eşitliği, eşit değerde işe eşit ücret ilkesi, tacizden korunma ve mağduriyetin giderilmesi, güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları dâhil olmak üzere diğer bireylerle eşit koşullar altında adil ve uygun çalışma koşullarının sağlanmasına ilişkin olarak engellilerin haklarını korur;
- Engellilerin iş ve sendikal haklarını diğer bireylerle eşit koşullar altında kullanabilmelerinis sağlar;
- İş piyasasında engellilerin istihdam olanaklarının ve kariyer gelişimininde desteklenmesine ve engellilerin iş aramasına veya işe başlamasına, çalışmaya devam etmesine ve işe geri dönmelerine yardım eder;
- Serbest çalışma, girişimcilik, kooperatif kurma ve kendi işini kurma konusundaki fırsatları geliştirir;
- Engellileri kamu sektöründe istihdam eder;
- Engellilerin çalıştığı işyerlerinde makul düzenlemelerin yapılmasını sağlar;
- Engellilerin açık iş piyasasında iş deneyimi kazanmasını temin eder;
- Engelliler için mesleki rehabilitasyon, işte kalma ve işe dönüş programları yürütür.
- Taraf Devletler engellilerin kölelik altında tutulmalarını engeller ve engellileri zorla veya mecburi çalışmaya karşı diğer bireylerle eşit koşullar altında korur.

SİYASİ Ve KAMUSAL YAŞAMA HAKKI:engellilerin siyasi haklarını diğer bireylerle eşit koşullar altında yararlanma fırsatını güvence altına alır .

- engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında seçme ve seçilme hakları dâhil olmak üzere siyasi ve kamusal yaşama etkin bir şekilde doğrudan veya serbestçe seçilmiş temsilciler aracılığıyla katılımını sağlamak,

- Engellilerin, seçimlerde ve referandumlarda baskıya uğramadan, gizli oy kullanarak, aday olma ve etkili bir mevkide görev alma ve devletin tüm kademelerinde tüm kamu görevlerini yerine getirme haklarını korumak,
- Engellilerin seçmen olarak tercihlerini özgürce ifade edebilmelerini güvence altına alarak ve bu amaçla gerektiğinde, talep etmeleri durumunda oy kullanırken kendi seçtikleri bir kişinin desteğini almalarına izin vermek,
- Ülkenin kamusal ve siyasi yaşamı ile ilgili sivil toplum kuruluşları, dernekler ve siyasi partilerin etkinliklerine ve yönetimine katılım
- Engellileri uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde temsil eden engelli örgütlerinin kurulması ve engellilerin içinde yer almalarının sağlanması.

KÜLTÜREL YAŞAMA ve TURİZİM FAALİYETLERİNE KATILIM HAKKI: Engelli bireylerin ayrımcılığa maruzk almadan ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde kültürel yaşamın her alanına, turizm, dinlence, eğlence faaliyetlerine toplumun diğer bireyleriyle eşit şekilde katılımının sağlanması olarak anlaşılır.

- Kültürel hizmetlerin verildiği mekânların engelli bireyler için erişilebilir olması,
- Engelli bireylerin yaratıcı ve sanatsal faaliyetlerden, kurs ve eğitimlerden eşit şekilde yararlanabilmeleri için gerekli tedbirlerin alınması,
- Farklı engel gruplarına yönelik iletişim biçimlerinin tanınması ve desteklenmesi,
- Engelli bireylerin kültürel yaşama katılımının teşvik edilmesi ve destek hizmetlerin yaygınlaştırılması,
- Toplumsal farkındalık, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması.

SPOR FAALİYETLERİNE KATILIM HAKKI: Engelli bireylerin sportif etkinliklere katılım hakkının garanti altına alınmasıdır. Bu hakkın toplumsal düzeyde benimsenmesiyle tüm bireylerin ayrımcılıktan uzak ve birlikte spor yapabilmesi ve bu konuda farkındalık yaratmak anlaşılmaktadır.

Engelli bireyler için spor hakkının ilkeleri;

- Eşitlik (hakkın güncel hayatta ayrımcılık olmaksızın kullanılabilir olması)
- Katılım (yönlendirme, destek, teşvik)
- Entegrasyon (spor yoluyla toplumsal bütünleşme, kaynaşma)

- Erişilebilirlik (engelli bireyler için tesis ve hizmetlerin uygunluğu)
- Farkındalık (sektörel ve toplumsal düzeyde bilinç değişimi sağlanması) ilkelerine dayanmaktadır.

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

Devletimiz engelli vatandaşlarımız için gerek sosyal yaşamda fiziki şartların iyileştirilmesi gerekse maddi ve manevi yardımları içeren bir takım haklar tanımaktadır. Peki, nedir bu haklar ?Gelin hep birlikte kısa başlıklar halinde devletin engelli vatandaşlarımız için tanıdığı haklara bir göz atalım.

• Su İndirimi

Her belediye su fiyatında en az %30 oranında uygulamak zorundadır.Bu indirim yapmayan belediyeler için şikayet hakkınızı kullanınız. Ankara’da su indiriminden (%50 oranında)yaralanmak için 18 yaşını doldurmak gerekmektedir. Ev sahibi, kiracılar ve lojmanda oturanlar su indirim yaptırabilirler. Ev sahipleri ve kiracıların evin deprem sigortası belgesini göstermeleri gerekmektedir. **Elektrik ve doğalgazda indirim yoktur.**

- Digitürk ve D-Smart indirimli üyelik sunuyor.
- Türk Telekom, Turkcell,TTNET,Uydunet ve Süperonline ‘da özel indirim var.(indirim % 25 oranında)Başvuru için engelli raporu, nüfus kağıdı fotokopisi gereklidir. İlgili Telekom Merkezine engelli birey ile ya da vasi kararı ile başvuru yapmalısınız.

ULAŞIMDA İNDİRİM

• Şehir İçi Ulaşım

Belediye otobüsleri,Metro seferleri, TCDD ve Deniz Yollarının şehir içi seferleri ücretsizdir. ”Ağır engelli”ibareli raporu olanların bir refakatçisi engelli kişi ile beraber olmak şartıyla ücretsiz ulaşımdan yararlanır.

• TCDD ve Deniz Yolları

Devlet Demiryollarına ve Deniz Yollarına ait şehir dışı seferleri ücretsizdir. "Ağır engelli" ibareli raporu olanların bir refakatçisi engelli kişi ile beraber olmak şartıyla ücretsiz ulaşımdan yararlanır. Not:Ücretsiz seyahat hakkı için Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinden alacağınız 'Engelli Kimlik Kartı' geçerlidir.

• Şehirler Arası Otobüslerde İndirim

%30 indirim mevcuttur. Refakatçi indirimi yoktur. İnternette bilet alımlarında bu indirimden yararlanılamamaktadır. Engelli indirim yapmayan otobüs firmaları hakkında tutanak tutturup Ulaştırma Bakanlığına bildirebilirsiniz. Ya da aldığınız bilet ve engelli kimlik kartınızın fotokopisi ile beraber BİMER' e şikayet ediniz. Otobüs firmaları size " otobüste bir engelliye (bu 2 veya 3 olabilir) indirim yaptık, kontenjan doldu " der ise mutlaka itiraz ediniz. Hiç bir yasal dayanağı olmayan bu sınırlama için yine BİMER'e şikayette bulununuz.

Size Karayolları Trafik Yönetmeliğine dayanarak kontenjan uyguladıklarını söylerse bu yönetmelikte her engelliye indirim uygulanacağını belirtildiğini söyleyiniz. Karayolları Taşıma Yönetmeliği 57.madde 11.fıkra: (Değişik ibare:RG-21/8/2009-27326) % 40 oranında engelli olduğunu belgeleyen kişiler için bilet ücreti geçerli ücret tarifesi üzerinden % 30 indirimli düzenlenir.

• THY İndirimi

%25 indirim mevcuttur.Ancak ekonomik bilet alanlar ile internette bilet alanlar bu indirimden yararlanamamaktadır. Tekerlekli sandalyede olanlar,görme ve işitme engelinin ikisine birden sahip olanlar tek başlarına seyahat etme özgürlüğüne sahip değillerdir.Bu kişilerin yanında mutlaka refakatçi bulunmalıdır.

ARAÇ ALIMLARINDA ÖTV VE MTV MUAFİYETİ

>>% 90 ve üzeri engelli yakını olanlar ÖTV (Özel Tüketim Vergisi)ve MTV (Motorlu Taşıtlar Vergisi) muafiyetli sıfır araç alma hakları vardır.

>>Kendisi H sınıfı ehliyet sahibi olup "özel donanımlı araç kullanabilir " ibareli sağlık kurul kararı alanlar da engel oranına bakılmaksızın (engel oranı %90'ın altında olması halinde) sol ayak veya sol bacak engeli bulunanlar otomatik vitesli araç, sağ ayak veya sağ bacak engeli olanlar otomatik vitesli araçlara engellerine uygun hareket ettirici tadilatlar yaptırarak ÖTV ve MTV muafiyetli araç alabilirler.

>>Ayrıca %90 ve üzeri engelli yakını olanlar,engelli yakını tarafından kullanılması ve engelli kişinin ortopedik engelli olması şartı ile yurt dışından özel tertibatlı araç getirebilirler.

ÖTV indirimli araç alımlarında KDV indirimine özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

>>Engellilik durumlarının araçları bizzat kullanamayacak ve sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullandıklarını sağlık raporu ile belgeleyenlerden engellilik derecesi % 90 veya daha fazla olup tekerlekli sandalye veya sedye ile binilmesine ve seyahat edilmesine uygun tertibat yaptıran malûl ve engelliler beş yılda bir ÖTV siz sıfır araç (sürücü dâhil 9 kişilik oturma yeri olan) alabilir.

>>MTV muafiyetinden yararlanmak için;Vergi Dairesine müracaat edilmesi gerekmektedir.Aksi halde aracınıza ait vergi borcu ile karşılaşsınız.Bu durumda araç ruhsatı,engelli raporu ve nüfus kağıdı ile beraber Vergi Dairesine başvurarak borcunuzu iptal ettirebilirsiniz.

>>İşitme engelliler H Sınıfı ehliyet alır ancak ÖTV muafiyetli araç alamazlar.İşitme engelliler araçlarının arkasına ‘işitme engelli’ simgesi yapıştırmalıdır.

Engelliler İçin Araç Park Yerleri

>>ÖTV indirimini ile alınmış olması şartı ile engelli araç park yerlerine araç park edebilirler.

>>Otobanlarda 15 dakikaya kadar araçlarını yol kenarına çekebilirler.

>>Hava alanlarında,Belediye tarafından işletilen otoparklardan ücretsiz yararlanabilirler.

>>ÖTV indirimli aracı olanlar yaşadıkları evlerin önüne ilgili belediyeye müracaat ederek Engelli Araç Park Yeri yaptırabilir.

>>Araç muayene istasyonlarında engellilere ait ÖTV indirimli araçlara öncelik hakkı vardır.

Engelli Araç Park Kartı

>>Aracın ÖTV indirimli alınan araçlar içinTrafik Tescil Şubesine dilekçe ile başvurarak engelli araç park kartı temin edilebilir.

ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN ÇALIŞANLARIN HAKLARI

Gelir Vergisi İndirimi

>>Engelli çocuğu olan kamu,özel sektör çalışanları ve serbest çalışanlar gelir vergisi indiriminden yararlanırlar.Engel oranı değişikliğinde ilgili vergi dairesine bildirim zorunluluğu vardır.Rapor süreli ise her rapor değişiminde de bildirilmelidir.

>>Emekli olanlar emekli maaşında bu hakkı kullanamazlar.Ancak emekli olup serbest çalışanlar gelir vergisi indiriminden yararlanır.

Nöbet Muafiyeti ve İzin Hakkı

>>Kamu kuruluşlarında çalışan engelli çocuğu olan memur anne ve babalara nöbet ve fazla mesai muafiyeti vardır.Ayrıca bakıma muhtaç yakını olan çalışanlara günlük bakım izni konusunda kolaylık tanınması sağlanmıştır.

>>Genel Kurmay Sağlık Komutanlığı tarafından 20 Mart 2014 tarihinde "özel eğitime giden engelli çocuğu olanlara ve bakıma muhtaç yakını olanlara günlük izinlerinde kolaylık sağlanacağına dair"bir emir yayınlanmıştır.

>>TSK da görev yapıp bakıma muhtaç engelli çocuğu olan muvazzaf asker ve sivil memurlara Haziran 2013 tarihli Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliğinde yapılan bir değişiklikle nöbet muafiyeti hakkı tanınmıştır.

Engelli Çocuğu Olan Çalışan Annelere Erken Emeklilik Hakkı

>>Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunan annelerin " yararlandığı bu haktan Bağ-Kur, SSK, Emekli Sandığı, Tarım İşçileri ve İsteğe Bağlı Sigortalı olan anneler yararlanır.

>>1 Ekim 2008 sonrası çalışılan sürenin dörtte biri oranındaki süre çalışılan süreye ilave edilir, bu süre emekliliğe kalan süreden düşürölür.

>>Engelli çocuğun bakıma muhtaç yani raporunda "ağır engelli "ibaresinin olması gerekmektedir. Çocuğun bakıma muhtaçlığı devam ettiği sürece bu haktan yararlanır.Birden fazla bakıma muhtaç çocuğu olanlar için SGK; her çocuk için inceleme yapar ancak sadece biri üzerinden erken emeklilik hakkından yararlanır. Diğer çocukların incelenme sebebi erken emeklilik hakkının kullanıldığı çocuğun bakıma muhtaçlığı biter ise diğer çocuk üzerinden hakkın devam ettirilebilmesidir.

>>Evlatlık alınan engelli çocuklar için de bu haktan yararlanır.

>>Engelli çocuğu olan babalar erken emeklilik hakkına sahip değildir.

Refakat İzni

>>Memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla ("bir kişinin sürekli bakımına muhtaçtır " ve "hayati öneme haizdir" ibareleri olan) aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verileceği ve gerektiğinde bu sürenin bir katına kadar uzatılacağı belirtilmiştir.Sağlık kurulu kararı çıktığı gün izin başlar.

>>Muvazzaf askeri personel için refakatçi izni, 3 ay ile sınırlandırılmış, bu iznin devamında 6 ay aylıksız izin hakkı verilmiştir.

>>Yakınınızın engelli raporuna sahip olması refakat izni almanızı sağlamaz.Yukarıdaki şartların oluşmuş olması ve doktorunuzun uygun görmesi halinde sadece refakat iznine ait rapor verildiğinde bu hak kullanılır.

Mazeret İzni

>>En az yüzde % 70 oranında engelli ya da süregelen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde, hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir sene içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar kadar,"mazeret izni verilir.

>>Bu madde 657 Devlet Memurları Kanununa,926 Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa, 3269 Uzman Erbaş Kanununa işlenmiştir.

>>Bu kanun maddesi sözleşmeli personel ve geçici personel için de ilgili kanunlara işlenmiştir.(Ağustos 2014)

>>Mazeret izin hakkı sadece engelli çocuklar için kullanılmaktadır. Engelli çocuğun hastaneden ya da Aile Hekimliklerinden alınacak hasta olduğunu gösteren rapor ile mazeret izni talep edilir.

Tayin Hakkı

>>Devlet Memurları Kanunu Ek Madde 39:"Devlet memurlarının, hayatını başkasının yardım veya bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede engelli olduğu sağlık kurulu raporu ile tespit edilen eşi, çocukları ile kardeşlerinin, memuriyet mahalli dışında resmî veya özel eğitim ve öğretim kuruluşlarında eğitim ve öğretim yapacaklarının özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından belgelendirilmesi hâlinde, ilgilinin talebi üzerine eğitim ve öğretim kuruluşlarının bulunduğu il veya ilçe sınırları dahilinde kurumunda bulunan durumuna uygun boş bir kadroya ataması yapılır."

>>Devlet Memurları Kanunu 72 .Madde:“İlgili mevzuatı uyarınca verilecek rapora göre kendisi, eşi veya birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için düzenlemeler yapılır.”

ENGELLİ ÇALIşANIN HAKLARI

Engelli kadrosundan işe başlayanlar ile işe başladıktan sonra engelli olanlar engelli memur olarak aynı haklara sahip olurlar.

- İşe girişlerinde %60 ve üzerinde engel oranına sahip olanlar malulen emeklilik hakkına sahip değillerdir. Ancak işe girişten sonra engelli hale gelip %60 ve üzerinde çalışma gücünü kaybedenler malulen emeklilik hakkını elde ederler. Bu kişilerin en az 10 yıllık sigortalılık süresine sahip olmaları gerekir. Başkasının bakımına muhtaç hale gelen malul çalışanlar için bu süre aranmaz diğer Şartların uygun olması halinde malulen emekli edilirler.
- Sonradan %60' ın altında engel oranına sahip olanlar ile işe engelli kadrosundan girenler işe giriş tarihlerine göre erken emeklilik haklarını elde ederler.
- İşe girdiklerinde engelli oldukları halde engel durumlarını beyan etmeyip engelli kadrosunda olmayanlar doğuştan ya da işe girmeden önce engelli olduklarını gösteren raporlarını Sosyal Güvenlik Kurumu ya ilettikleri takdirde uygun görölürse erken emeklilik hakkını alırlar.

İstihdam

>>Elli ve üzeri çalışanı bulunan özel sektör işe yerlerinde en az %3,kamuda %4 engelli personel çalıştırılması zorunludur. %3'lük yasal kotanın üzerinde engelli personel çalıştıran özel Őirketlerin fazladan çalıştırdıkları engelli personele ait sigorta primlerinin tamamı Hazinece karşılanmaktadır.

Engelli Memurun Nöbet Durumu

>>Engelli memura kendi isteği dışında gece nöbet ve fazla mesai hizmeti yaptırılmaz. (Devlet Memurları Kanunu)

Engelli Çalışanlara Erken Emeklilik

>>%40 ve üzeri çalışan tüm engellilere erken emeklilik hakkı verilmiştir. 1 Ekim 2008 öncesi işe girenler için 15 yıl, 1 Ekim 2008 sonrası işe girenler için engel oranlarına göre kademeli erken emeklilik hakkı getirilmiştir.

Engelli Çalışanların Gelir Vergisi İndirimi

>>%40 ve üzeri tüm engelli çalışanlar gelir vergisi indiriminden yararlanır.Bunun için engelli raporu,çalışma belgeleri ile ilgili vergi dairesine bir dilekçe ile başvurulmalıdır.

Özel Sektörde Çalışan Engelliler

>>Engellilerin çalıştığı kamu kurum ve kuruluşu özelleştirme kapsamındaysa, kapatma ve tasfiye halleri dışında engelli çalışan işten çıkartılamaz .Kapatma veya tasfiye halinde işine son verilen engelli vatandaşlar ildeki Türkiye İş Kurumuna başvurmalıdır. Bu durumda iş kaybı tazminatı, kurumun diğer çalışanlara tanıdığı hakların iki katı oranında ödenmektedir.

SOSYAL YARDIM HAKLARI

On Sekiz Yaş Üstü Engellilik Maaşı

>>2022 Sayılı Yasaya göre; 18 yaşını dolduran %40 ve üzeri engelli olanlara,gerekli şartları taşıması halinde hane geliri kişi başına asgari ücretin üçte birinden az olanlara maaş bağlanır.

Not:Evde bakım maaşı hane geliri ölçümüne dahil edilir.

On Sekiz Yaş Altı Engelli Yakını Maaşı

>>2022 Sayılı Yasaya göre;18 yaşını tamamlamamış engelli olan yakınlarının bakımını üstlenenlerden,gerekli şartları taşıması halinde, geliri hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık tutarın asgari ücretin üçte birinden daha az olanlara aylık bağlanır.

>>18 yaşını tamamlamamış engelli aylıklarında, engeli yakını da genel sağlık sigortası kapsamındadır.

>>Engelli yakını maaşı bağlanması için anne/babanın sigortalı olmaması gerekmektedir.

Evde Bakım Maaşı

>>Engelli bireyin 'ağır engelli''ibareli raporu olması şartı ile yasaya göre uygun şartları taşıyan, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir asgari ücretin üçte ikisinden az olan engelli yakınlarına''evde bakım ücreti''ödenir.

>>Bu maaşı bağlatanların aylık gelir hesabına göre kişi başına düşen gelir miktarı asgari ücretin üçte ikisini aştığı durumlarda durumlarını Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine bir ay içinde bildirmeleri gerekmektedir.

>>Evde bakım ücreti alan kişinin engelli bireye kesintisiz 8 saat fiili bakım vermesi şarttır.

Not: Evde bakım maaşı alanların sigortalanması ile ilgili çalışma devam etmektedir.

Vakıf Aylığı

>>Vakıflar Genel Müdürlüğünce 18 yaşını dolduran,% 40 ve üzeri engelli olup hiçbir ad altında maaş almayanlardan gerekli şartları taşıyanlara aylık bağlanır. Vakıflar Genel Müdürlüğünden bu konuda bilgi alabilirsiniz.

Engelli Maaşları Ve Haciz

>>Engelli bireyin aldığı sosyal yardım kapsamındaki maaşlar haczedilemez.Kişi kendi aldığı engelli maaşını isteyerek de olsa haczettiremez.

TIBBİ MALZEME ALIMINDA HAKLAR

Hanede kişi başına düşen miktar asgari ücretin üçte birinden az olanlar bağlı oldukları il/ilçe SYDV ye (Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı) başvurarak almış oldukları tıbbi malzemelerin Sosyal Güvenlik Kurumu ödemesi dışında kalan miktarı talep edebilirler.Burada Vakıf Değerlendirme Kurulunun kararınca kişiye ödeme yapılıp yapılmayacağı belirlenir.

Hasta Alt Bezi

>>2 yaşını dolduran engelli çocuklar için 2 yıllık olmak üzere,tek doktor imzalı raporla aylık 120 adet bez ödeneği alınmaktadır.

Tekerlekli Sandalye (Manuel ve Akülü Tekerlekli Sandalye)

>>Beş yılda bir kez olmak üzere ilgili birimlerce verilen malzeme raporu ile reçete edilmesi şartı ile Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen miktarda ödeme yapılarak temin edilir.

Ortez, Protez, İşitme Cihazı, Sonda Alımı

>>İlgili birimlerce raporlanan ve reçetesi yazılan malzemeler Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen miktarda ödeme yapılarak temin edilir.

ENGELLİ ÇOCUKLARIN ÖZEL EĞİTİM HAKKI

>>Alınan engellilik raporuyla özel eğitim alması gerektiği belirtilen engelli çocuk için (engel oranı en az %20 olması şartı ile) Rehberlik Araştırma Merkezlerinin değerlendirmesi sonucu

Özel Eğitim imkanlarından yararlanır. Özel eğitime devamlılığın sağlanması ve zorluk yaşanmaması için kurumlar engelli çocuklara ücretsiz taşıma olanağı sağlamalıdır.

ÜNİVERSİTEDE ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN HAKLARI

- Her üniversitede Engelli Öğrenci Birimi oluşturulmuştur.
- Engelli öğrencilere bazı üniversitelerde yerleşme aşamasında ek puan verilebilir.

Bu konuda tercih edeceğiniz üniversiteden bilgi alabilirsiniz.

- Üniversitede okuyan engelli öğrenciler yurtlarda öncelik hakkından yararlanmak için ilk kayıt olduklarında Kredi ve Yurtlar Kurumuna başvurmalıdır.
- Bazı üniversitelerde engelli öğrencilere öğrenim ücretlerinde engel oranlarında indirim uygulanmaktadır. Tercih ettiğiniz üniversiteden bu konuda bilgi alabilirsiniz.
- Açık Öğretim Fakültesinde ücret ödenmemektedir.

- Üstün yetenekli öğrencilerin YÖK tarafından değerlendirilmesi sonucu uygun görülmesi halinde YGS ye girmeden Güzel Sanatlar Bölümlerine kayıt olabilmeleri hakkı getirilmiştir.

Bu nedenle Otizimli üstün yetenekli çocuklar da bu haktan yararlanabileceklerdir.

MÜZE VE ÖREN YERLERİNDE İNDİRİM

- Müze ve ören yerlerine giriş ücretsizdir.
- Özel işletilen müze ve tarihi yerlerde indirim hakkı işletmenin inisiyatifindedir.

EMLAK VERGİSİ MUAFİYETİ

Evin mülkiyetinin engelli bireyin üzerinde olması şartı ile 200 metrekareyi geçmeyen tek evde emlak vergisi muafiyeti vardır.Ayrıca bir ev için pay sahipliği olduğunda yine 200 metrekareye kadar olan paylar için muafiyet vardır.Bunun için evin bulunduğu belediye birimine baş vurmalsınız.Emlak vergisi indirimi sadece emlak sahipliğinde geçerlidir ,arsa sahipliğinde söz konusu değildir.

MUAYENEDE ÖNCELİK HAKKI

Tüm hastanelerde muayene sırasında öncelik hakkı vardır.

DEVLET TİYATROLARINDA İNDİRİM

- Gösterileri ücretsiz izleme hakkı vardır.
- Engelli Tiyatroları Kültür Bakanlığı'ndan maddi destek almaktadır.

BAYİLİKLER

>>18 yaşını dolduran zihinsel yetersizliği olmayan ve vesayet altında olmamak şartı ile her engelli birey Milli Piyango Genel Müdürlüğü tarafından verilen Sayısal Oyunlar Bayiliklerini alabilirler.

SAĞLIK RAPORU ALIMI, ÜCRETİ, GEÇERLİLİK SÜRESİ VE İTİRAZ HAKKI

Engelli sağlık rapor alımı Sağlık Bakanlığına bağlı Devlet Hastanelerinde 3 lira iken 20 lira olarak ücretlendirilmiştir.(Ağustos 2014).Mart 2013 Sağlık Uygulama Tebliği yayınlanana dek ücretsiz olan sağlık rapor işlemleri artık ücretlidir.Sadece engelli sağlık raporları eğer ilk kez alınıyorsa ücretsiz ancak yenilenen raporlar ücretli hale getirilmiştir.

Rapor esnasında yapılan her türlü işlem,test vb. ücretlidir.

Engelli bireylerin ilgili mevzuatına uygun olarak daha önceden almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden engellilik durumlarının tespitine veya engellilikleri dolayısıyla kendilerine veya yakınlarına kolaylıklar ya da haklar teminine yönelik olarak bu maddenin yayımı tarihine kadar verilmiş olan özürlü, sakat, çürük veya zihinsel ya da bedensel engelleri niteleyen benzeri ibareleri içeren belge, kimlik, kart ve benzeri belgelerin, geçerli oldukları süreler dâhilinde yenilenmeleri gerekmez.(5378 Sayılı Yasa)

Alınmış olan sağlık raporlarına itiraz için İl Sağlık Müdürlüklerine dilekçe ile başvuru yapılmalıdır.İl Sağlık Müdürlüğünün sevk ettiği hastanede ilk raporla aynı sonuç çıkar ise karar kesinleşir.Farklı sonuç çıkması halinde İl Sağlık Müdürlüğü Hakem Hastaneye sevk edebilir.Hakem Hastane kararları kesindir.

OTURULAN KONUTTA DÜZENLEME YAPILMASI

Oturulan konutta ve apartmanda yönetmelik gereği engellilere uygun düzenlemeler yaptırılabilir.